Työelämän laatu ja sosiaaliturva/Koskinen/uh 11.10.2016

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 14.10.2016 klo 11

HE 153/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

SAK kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä aikuiskoulutustuen muutoksista.

Yleistä

Nyt valiokunnan käsiteltävänä oleva esitys perustuu kilpailukykysopimuksen linjauksiin aikuiskoulutustuen keston lyhentämisestä 19 kuukaudesta 15 kuukauteen ja tuen perusosan leikkaamista 15 prosentilla.

Tähän tilanteeseen päädyttiin, koska hallitus päätti julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2016-2019, että *valtionosuus aikuiskoulutustuesta korvataan vastaavalla valtion takaamalla lainalla 1.1.2017 lukien, jonka johdosta momentilta vähennetään vuositasolla 70,0 milj. euroa*. Hallitus oli tehnyt jo vastaavan sisältöisen linjauksen osana ehdollisia lisätoimia, mikäli yhteiskuntasopimukseen ei päästä.

SAK:n arvion mukaan aikuiskoulutustuen perusosan (702,62 euroa/kk) muuttaminen valtion takaamaksi lainaksi olisi romahduttanut aikuiskoulutustuen käytön, koska se olisi edellyttänyt keskimääräiseltä aikuiskoulutustuen käyttäjältä halukkuutta ottaa noin 10 000 euroa lainaa opintojensa aikaisen toimeentulon rahoittamiseen.

Hallituksen esityksen mukaiset lakimuutokset vähentäisivät valtion menoja noin 40 miljoonalla eurolla vuonna 2017 ja noin 90 miljoonalla eurolla vuosina 2018—2020. Vuonna 2017 palkansaajan aikuiskoulutustuesta valtiolle aiheutuvat menot olisivat arviolta vajaat 50 miljoonaa euroa. Valtio rahoittaisi edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen, minkä arvioidaan aiheuttavan jatkossa noin 3,5 miljoonan euron menot vuodessa valtiolle.

HE:n mukaiset etuuden siirtymäsäännökset aikuiskoulutustuen keston ja tason muutoksille on tehty siten, että ne olisivat etuuden käyttäjille mahdollisimman selkeät sekä kohtuulliset niille etuuden käyttäjille, jotka ovat jo saaneet Koulutusrahaston päätöksen aikuiskoulutustuen myöntämisestä tuleville vuosille. Muutokset aiheuttavat esitetyllä tavalla toteutettuna myös kohtuullisen vähän lisätyötä Koulutusrahastolle.

SAK korostaa, että nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys onkin nähtävä ennen kaikkea vaihtoehtoisena tapana toteuttaa säästöjä valtion talouteen. Tämä toteutetaan tavalla, joka edelleen mahdollistaa aikuiskoulutustuen

järkevän käytön palkansaajalle työuran aikaiseen osaamisen kehittämiseen. Jatkossa Työttömyysvakuutusrahasto ottaa vastattavakseen lähes koko aikuiskoulutustuen rahoittamisen.

SAK pitää hallituksen aikuiskoulutustukeen alun perin kohdistunutta leikkausta erittäin huonosti valittuna päätöksenä. Aikuiskoulutustuki on ainoa etuus, joka mahdollistaa työntekijän kokoaikaisen opiskelun siten, että oma ja perheen toimeentulo on säällisesti turvattu. Työelämän jatkuvassa muutoksessa aikuiskoulutustuen kaltaisia ennakoivan muutosturvan elementtejä tarvitaan entistä kipeämmin. Aikuiskoulutustuen kehittämistä tulisikin pohtia ennen kaikkea joustavien työmarkkinoiden ja ammatin vaihdon mahdollistajana.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry